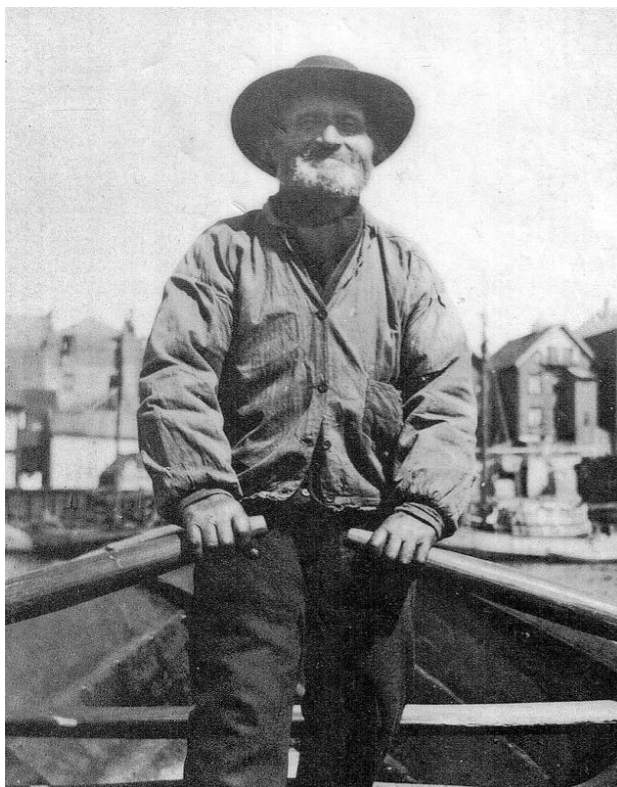

Ola Flytt

Noen mennesker blir rike på penger og materielle ting. Pågangsmot, utholdenhet og hardt arbeid har gitt resultater i form av suksess og velstand for mange. Ola Flytt hadde disse egenskapene, men han ble ikke rik på penger, hans rikdom ble enda større.

Ola Flytt sitt egentlige navn var Ole Johannesen Dagsland. Han ble født i Skjold 14. september 1832, og var den yngste av de tre guttene som Johannes Larsen Handeland og Barbro Helgesdatter fikk sammen. Ola vokste opp i små og trange kår, og foreldrene var ganske strenge mot ham. Etter at den eldste broren hadde sladret på Ola, fikk han både pry og skjenn. Da sprakk det for Ola, som ga den eldre broren en skikkelig omgang med juling. Straffen Ola fikk ble hard, han ble kastet ut fra sitt hjem og sendt vekk. Åtte år gammel ble han satt bort som gjetergutt på en gård ved Grinde- fjorden. Det ble en hard oppvekst med hardt arbeid og mye juling.

Matmoren brukte våte sokker som hun slo ham rundt ørene med. Det var så ille at Ola tenkte på å ta sitt eget liv. Men Ola kjempet for tilværelsen og ga ikke opp.

Etter at Ola ble konfirmert i 1846 tok han landeveien fatt og reiste til Haugesund. Et lite skrin med niste og klesbytte var alt han eide. Han var 14 år gammel, liten av vekst, men tettbygd og sterk. Ola var både arbeidsvillig og trofast, så arbeidsoppgaver manglet det ikke på. Han begynte å arbeide med sild, og da sildesesongen var over fikk han jobb som dreng hos Jens og John Risøen. Etter hvert jobbet han med ulike ting, noe som var vanlig på den tiden. Han var fisker og sjømann, og arbeidet som bøkker og skipstømmermann. Han jobbet på Vigsnes kobberverk, og senere som rallar da jernbanen mellom Bergen og Voss ble bygd.

Da Ola som 14-åring var på vei til Haugesund, traff han på Kristi Johannesdatter Vorå. Hun bar på en korg som så ut til å være tung, så Ola tilbød seg å hjelpe henne.

- Hvis du vil være jentå mi, ska eg bæra korgå.

Men Kristi svarte med ekte kvinnelig kløkt:

- Du kan nok få bæra korgå, men meir lova eg ikkje denne gongen!

I årene som gikk traff Ola på Kristi flere ganger i Haugesund. Og spørsmålet var det samme som før: Om hun ville være jenta hans? Men hun nølte fremdeles og mente at det var tid nok å snakke om slikt senere. Årene gikk, og da Ola hadde passert 30 år mente han at det var på tide å gifte seg. Denne gangen sa Kristi ja, og de giftet seg 5. april 1865.

Ole Johannesen Dagsland sitt vennlige vesen og gode humør var kjent blant mange. Men det var først i 1876 han ble kjent som Ola Flytt. Dette året ble han ansatt som fløttmann, og skulle frakte folk og varer over Smedasundet. Som kommunal tjenestemann pliktet han å holde to båter, og arbeidsdagen varte i 16 timer. Lønningen sto ikke i forhold til arbeidet. Han skulle ha en skilling for hver passasjer. Unntaket var skolebarn, fattigunderstøttede og embeds- og bestillingsmenn. Det ble ikke mange skilling igjen til Ola som rodde mellom Torgebrygga i Haugesund og fløttmannsbrygga på Risøya i 32

år. Når han i tillegg ga kreditt til dem som hadde det vanskelig ble det ikke mye igjen til Ola. Men i 1887 ble fløtten fri for alle innbyggere, og da fikk Ola fast lønn som var 48 kroner pr. måned.

Ola Flytt behandlet alle likt, enten det var fattigfolk eller storfolk. Uansett vær og vind, og selv om han var trett og sliten så viste han alltid fram sitt gode humør. Men det var en ting som fikk Ola sint, og det var om noen prøvde å stjele båten hans. Dette fikk en ungdom erfare som prøvde å lånta båten, det resulterte i at Ola kastet ham rett på sjøen!

- Lån ein av storkarane sine båtar, sa Ola idet han halte den våte ungdommen på land igjen.

Ola var godt likt og mange av passasjerene tilbød seg å ro båten. Da satte han seg godt tilrette og åpnet kaffespannet. Kaffe var en av de få «luksusvarer» Ola unte seg. Doktor Nørregaard mente at Ola drakk for meget kaffe.

- Eg meine eg har like go helsa som doktoren, sa Ola, og drakk vidare.

Den samme doktoren skjente på Ola da båten var temmelig full av folk. Men også denne gangen hadde Ola svaret klart:

- Trur doktoren båten verte lettare når han sjøle e med?

En gang da prosten Jacob Kielland var i båten til Ola sa han:

- Du e visst alltid gla og fornøyet du Ola. Er du virkelig i dårlig humør noen gang?

- Jo, når det ryke opp med nordvest og storm og det teke te med sjøskvett innøve båten og eg verte våte i revå, då kan eg bli så forbitrane sinna at eg kunne eta flint!

- Send bud på meg neste gang Ola, lo Kielland.

Han hadde vel sine tvil om Ola denne gangen snakket sant. Ola serverte nok også denne gangen en av sine spøkefulle replikker.

Båten var ganske full av passasjerer en gang da to damer klaget. De var reddde for at båten skulle synke. Men Ola hadde nok full kontroll.

- Om båten søkke, så e her så grunt at dokke nok har håve øve vatne når me går onna, svarte Ola.

Flere Haugesunderne reiste til sjøs, og Ola lærte mange av dem å ro og å få havet kjært. De glemte aldri sin gamle læremester da de var på de syv hav. Ofte hadde de med seg gaver til Ola da de kom hjem fra utlandet. «De kjøpte tobakksdåser og bilder og mang slags stas til ham som rodde Sundet og ikke fikk danse med sydens skjønne kvinner», som det sto i et intervju med ham.

Da Ola var 75 år i 1908 gikk han av med pensjon og sluttet å arbeide for kommunen. Men han fortsatte likevel som privat fløttmann i åtte år før han ga seg. Kristi døde i 1909, 78 år gammel. Ola giftet seg på ny med Tomine og levde med henne resten av livet. 3. juni 1926 døde Ola av hjerneblødning, og et langt liv var slutt. Risøy bedehus var fylt til siste plass på Ola sin gravferdsdag 9. juli 1926. Da fabrikkieier Ole Samsonsens la krans på båren til Ola sa han blant annet:

- Han var ikke nogen rumstor mann blant oss, men hvilket tomrum det er blitt etter ham!

En statue av Ola Flytt står på ballastkaaien på Risøy og ble avduket 3. juni 2000. Statuen er laget av Arne Meland og er reist av "Ongane på Risøynå».

